

N:o 109.

Af herr **O. Olsson** i Stockholm, om tillägg till 4 kap. strafflagen.

Rättvisa och billighet synas fordra, att den, som blifvit dömd till straff af frihetens förlust med eller utan tvångsarbete, ej längre beröfvas densamma än enligt lag stadgadt är. Icke för ty förlänges straffet med hela den tid, som till ransakningen erfordras, ibland oskäligt länge. Ja, exempel lära ej saknas, att häktningstiden under ransakningen öfverskjutit den tid, som genom straffet blifvit ådömd.

Härtill kommer att, i följd af vårt fängelseväsendes nuvarande beskaffenhet, ransakningsfängen behandlas i det närmaste lika med den, som blifvit till enkelt fängelse dömd, ja, till och med så till vida kan hafva det sämre, som fängelsedirektören är förbunden att, så vidt ske kan, skaffa den senare arbete, hvilket icke åligger honom i afseende på ransakningsfängen.

Följden häraf lära äfven blifvit, att i ej få fall de anklagade hellre åtagit sig mindre brott, till hvilka de ej känt sig skyldige, än genom fortsatt nekande velat förlänga fängelsetiden, och i synnerhet att de uraktlåtit att klaga öfver dom, som de ansett orättvis.

Dylika missförhållanden måste så mycket mera väcka ogillande och såra rättskänslan, som häktningsrätten på senare tider väsentligen blifvit utvidgad.

Redan genom den ursprungliga ordalydelsen af de häktningsrätten rörande mom. 5, 6 och 7 i § 19 af kongl. förordningen den 16 februari 1864 angående nya strafflagens införande o. s. v. var nämnda rätt betydligt utsträckt. Men ännu mera blef detta fallet genom det tillägg till mom. 6, som gjordes genom kongl. förordningen den 1 mars 1878.

Det är sant, att den häktning, hvarom ofvannämnda lagrum handlar, afser att förekomma, att den för brott misstänkte rymmer eller undanrödjes bevisning, och därför stundom är nödvändig. Men då genom det nämnda tillägget af den 1 mars 1878 äfven den får häktas, som ej har stadigt hemvist men misstänkes för brott, hvarå fängelse kan följa, blott skälig anledning finnes, att han afviker, så föranleda nu gällande stadganden om häktning de hårdaste orättvisor mot den fattigare samhällsklassen. Hvarken polismyndigheterna eller domstolarne pläga, innan häktning sker, undersöka, om bestämd anledning finnes, att den för mindre brott misstänkte skall afvika. Det toges för gifvet, att den misstänkte ämnar afvika, så snart han saknar stadigt hemvist.

Förhandlingarne vid förordningens antagande visa, att lagstiftaren med den, som saknar stadigt hemvist, menade arbetare som tillfälligtvis uppehöll sig annorstädes än å hemorten. Men myndigheterna tolka förordningen så, att hvar och en, som ej för längre tid hyr egen bostad, anses sakna stadigt hemvist.

Efter denna tolkning kan nästan hvilken arbetare som helst häktas på grund af misstanke för ett ganska obetydligt brott; hvilket redan därför måste väcka grundadt missnöje, att den, som har embete eller tjänst eller fast egendom eller eljest stadigt hemvist eller yrke, skall vid misstanke för brott lemnas på fri fot, om ej skälig anledning finnes, att han afviker, eller genom undanrödjande af bevis eller egendom hindrar sakens tillbörliga utredning. Kongl. förordningen den 1 mars 1878 strider alltså mot den jemlikhet inför lagen, som är första vilkoret för samhällskontraktet.

En tillfyllestgörande rättelse i ofvan anmärkta missförhållanden synes enligt min åsigt ej på annat sätt kunna åstadkommas, än att ransakningstiden måtte få afdragas från det slutligen ådömda frihetsstraffet, och hvad straffarbete beträffar, i öfverensstämmelse med den förvandling, som i § 6 af kap. 4 i strafflagen är stadgad, men öfver hufvud utan afseende på den tid, hvarmed ransakningstiden möjligen må hafva öfverskridit strafftiden.

En dylik ändring torde äfven finnas stå i öfverensstämmelse med det stadgande i regeringsformen § 16, som bjuder, att Konungen bör ingen förderfva eller förderfva låta till lif, ära, *personlig frihet* och välfärd, utan han lagligen förvunnen och dömd är.

Hvad beträffar lämpligaste platsen för införandet af en dylik lagförändring, kan man välja mellan ett tillägg till 4 kap. strafflagen, »om sammanträffande af brott och om förening eller förändring af

straff), såsom § 13, eller ett tillägg till ofvannämnda förordning om strafflagens införande.

Utan att för min del vilja afgöra, hvilketdera kan vara lämpligast, och i det hänseendet lemnande åt lagutskottet, om det i öfrigt finner skäl att godkänna mitt förslag, att bestämma platsen, får jag, på grund af hvad sålunda ofvan blifvit anfördt, värdsamt föreslå,

att Riksdagen måtte såsom § 13 besluta följande tillägg till kap. 4 strafflagen:

För den, som blifvit dömd till fängelse eller straffarbete, skall från strafftiden afdragas den tid, han i och för ransakningen och före det slutliga utslaget suttit häktad, dervid, om han gjort sig skyldig till straffarbete, den tid han suttit i ransakningsfängelse, skall till straffarbete öfvergå i öfverensstämmelse med den i 4 kap. 6 § strafflagen stadgade grund, att emot två månaders ransakningsfängelse svarar en månads straffarbete och så vidare, hvarvid gäller, att, om vid sådan öfvergång af straff brutet månads tal uppkommer, half månad räknas till femton dagar.

Om remiss till lagutskottet anhålles.

Stockholm den 29 januari 1892.

Olof Olsson.

I denna motions syfte instämma:

Fridtjuv Berg.

Edvard Wavrinsky.